

สั่งอย.ทำงานร่วม7องค์กรเร่งแก้เชื้อดื้อยา

สาธารณสุข • สธ.เร่งแก้ปัญหาเชื้อดื้อยาที่มาจากการใช้ยาไม่เหมาะสม “หมอปิยะสกล” เน้น อย.ประสาน 7 องค์กรร่วมแก้ปัญหา แพทย์จุฬาฯ ชี้ทางออกไม่ได้มีแค่ถอนตำรับยาเท่านั้น แต่ถ้ามีความร้ายแรงน้อยควรปรับสูตรแทน แนะนำลากยาควรตรงกับสรรพคุณจริง

นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวภายหลังการประชุมว่า เป็นการประชุมเพื่อหาทิศทางการทำงานด้านสุขภาพ เน้นในเรื่องการทำงานร่วมกันของทุกองค์กรอย่างบูรณาการ ที่ชัดเจนที่สุดคือการแก้ปัญหาการใช้ยาอย่างไม่สมเหตุสมผล ปัญหาหนึ่งของเชื้อดื้อยา และยังเป็นปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายด้วยนั้น เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องใหญ่ จะให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเป็นไปไม่ได้ยาก ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งขณะนี้อังค์กรสุขภาพทั้ง 7 แห่งอยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยทางกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ได้มอบนโยบายให้โรงพยาบาลในสังกัดทุกแห่งมีการจัดการการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล โดยมี พญ.ประนอม คำเที่ยง รองปลัด สธ. ดูแลเรื่องนี้ และจะมีการทำงานร่วมกับคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล นอกจากนี้แล้วทาง ศ.นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นประธาน จะจัดทำเป็นคู่มือการดำเนินการให้แก่โรงพยาบาลต่างๆ โดยจะเริ่มดำเนินการพร้อมกันในวันที่ 1 ตุลาคม 2559

ร.มว.สธ.กล่าวอีกว่า เมื่อมีความพร้อมในด้านคู่มือประกอบกับมีแนวทางแล้ว ทาง สธ.จะมีการกำกับดูแลให้โรงพยาบาลดำเนินการตามกรอบต่างๆ นอกจากนี้ในส่วนของ สสส.จะทำหน้าที่ในการรณรงค์ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล แนะนำสรรพคุณว่ายาชนิดไหนมีข้อดีและชนิดไหนมีข้อเสียอย่างไร ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จะมีการดำเนินงานในลักษณะการจัดสรรงบประมาณ ขณะเดียวกัน สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สรพ.) จะดูแลในเรื่องมาตรฐานสถานพยาบาล หรือเอชเอ (HA) ซึ่งจะนำเรื่องการใช้อย่างเหมาะสมเป็นเกณฑ์มาตรฐานด้วย รวมไปถึงถึงหน่วยงานวิจัย อย่างสำนักงานวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) จะต้องมีการศึกษารวบรวมข้อมูล

สมเหตุสมผล ยานชนิดใดให้โทษ ไม่สมควรใช้ ต้องมีข้อมูลทั้งหมด ทั้งนี้ ให้ความสำคัญกับเรื่องการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล โดยเป็นนโยบายหนึ่งในการดำเนินการ ซึ่งแต่ละภาคส่วนจะมีหน้าที่ในการดำเนินการแก้ไขอยู่แล้ว อย่างสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ก็มีหน้าที่ของ

ตนเอง สิ่งสำคัญที่จะฝากให้ อย.ดำเนินการคือ ต้องทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม เอ็นจีโอต่างๆ ไม่แยกฝ่าย จึงอยากขอความร่วมมือให้การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตัวอย่างเช่น เรื่องยาปฏิชีวนะที่มีปัญหา ก็ต้องรวบรวมมาดูแลและพิจารณา เพื่อรักษาประโยชน์ของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ

นพ.พิสนธิ์ จงตระกูล อาจารย์ประจำภาควิชาเภสัชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่าเป็นข้อเสนอของหลายหน่วยงานที่ต้องการให้ถอดถอนยาต้านแบคทีเรีย (ยาปฏิชีวนะ) ที่วางจำหน่ายในปัจจุบันออกจากบัญชียา ซึ่งในส่วนของกรมการแพทย์และยา (อย.) มาตรการระยะหนึ่ง แต่การดำเนินงานค่อนข้างช้าๆ จึงเป็นการกระตุ้นเพื่อถอนทะเบียนยาเหล่านั้นให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างทันที่ ซึ่งยาที่เป็นอันตรายจะแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ ยาที่ใช้ในคนเมือง หรือกรุงเทพมหานคร คือยาที่มีส่วนประกอบของสารปฏิชีวนะที่วางจำหน่ายทั่วไป และยาที่ใช้ในชนบทที่มีการซื้อขายกันในร้านชำ มีการซื้อในลักษณะที่ไม่ตรงกับอาการ เช่น ต้องการซื้อยาแก้ไอ แต่ในความเป็นจริงยาที่ได้ไปกลับเป็นยาปฏิชีวนะ

นอกจากนี้ ปัญหาเชื้อดื้อยาที่เกิดขึ้นในชนบทก็เกิดจากการใช้ยาตามกำลังซื้อ ซึ่งการใช้งานในลักษณะนี้มีระยะเวลานาน ไม่ต่อเนื่อง ในขณะที่มีมากกว่า 40 ตำรับต้องมีการแก้ไขในทะเบียนยา แต่ทั้งนี้ การแก้ไขนั้นไม่ได้มีเพียงมาตรการการถอดถอนบัญชียาเท่านั้น แต่จะมีการใช้มาตรการอื่นควบคู่ไปด้วย ตามแต่ความร้ายแรงมากน้อยของยาแต่ละประเภท เช่น หากมีความรุนแรงมากต้องถอนออกจากบัญชียา หากมีจำนวนของสารปฏิชีวนะในจำนวนที่ไม่มากนักต้องมีการปรับสูตรเพื่อนำสารปฏิชีวนะออกไป นอกจากนี้ในเรื่องของผลจากยาที่บางตำรับอาจมีการบรรยายสรรพคุณเกินจริง หรือมีมานานแล้ว ต้องปรับผลจากยาให้ตรงกับสรรพคุณจริง.